

Vesle velikonočne praznike

želita cenjenim naročnikom, oglaševalcem in prijateljem
uredništvo in uprava „Slov. gospodarja“

Iz Češke in Slovaške

Narodna enota

Ker sta za Češko in Moravsko razpuščen senat ter parlament in ne obstoja nobena politična stranka, je imenoval češki državni predsednik dr. Hacha 50 članski odbor Narodne enote pod predsedstvom Adolfa Hruby, malega posestnika iz Mlake pri Trebonji. Naloga Narodne enote bo, da bo usmerila češko narodno življenje po novem tiru, ki bo moral teči vzporedno s političnimi, gospodarskimi in socialnimi smernicami nemške države. Narodna enota je zborovala prvič 23. marca na Hradčanih v Pragi in izdala tri odločbe: judovstvo je izločila iz kulturnega življenja; likvidirala je stranke ter zasegla premoženje komunistične stranke; po nemškem vzorcu je uvedla splošno delovno dolžnost.

Uradni pozdrav

Uradni pozdrav na Češkem se bo glasil: »Vlasti zdar!« (Živela domovina!) z dvigom desne roke.

Pobotanje med Slovaki in Madžari

Slovaki in Madžari se bodo mirno pobotali na ta način, da bo odstopila Slovaška Madžarski v vzhodni Slovaški ozemlje, skozi katerega teče od Madžarov zahtevana železnica. Za ta prostovoljni odstop bi dobili Slovaki nekaj občin blizu Nitre in za Slovaško zelo važno cesto, katero posedajo Madžari.

Slovaški denar

Slovaška dobi nov denar »orel«, ki bo izenačen glede vrednosti z nemško marko na Češkem in Moravskem.

General Franco gospodar Španije

Naše zadnje poročilo o več nego dveinpolletni španski državljanski vojni smo zaključili z obvestilom: Pogajanja med generalom Francom in zastopniki rdečega narodno obrambnega sveta v Madridu so se razbila, ker je zahteval Franco brezpogojno predajo. Koj po tem neuspehu so začele nacionalne čete splošno ofenzivo na preostanek rdeče Španije, v kateri so se klali, streljali ter drug drugega zapirali komunisti in bolj zmerni rdečkarji. Povrh pa sta strašno gospodarila v rdečem taboru pomanjkanje živil ter zdravil.

Pri tako obupnem položaju so uvideli voditelji madridskega obrambnega sveta pod predsedstvom generala Miaje, da bi bil spričo Francove vojne sile vsak odpor nemogoč. Poveljniki rdeče vojske z generaloma Miajo in Casado so se umaknili z jedrom rdečih čet 27. marca zvečer iz Madrida v Valencijo.

Po odhodu rdečih je izbruhnila v prestolnici vstaja, katero so vodili člani »pete kolone« ali pristaši nacionalistov, katerih je bilo kljub preganjanju pod rdečo oblastjo po vseh španskih mestih z Madridom vred zelo mnogo.

Peta kolona je začela zasedati javna poslopja in vse važnejše vojaške točke in je tako pripravila nacionalistom predajo mesta, ki je bila izvršena brez odpora dne 28. marca.

Po predaji Madrida so bile 29. marca opuščene vse fronte, katere so še držali rdeči. Francove čete so zasedle ta dan vsa važnejša mesta v vseh pokrajinah, ki so še bile pod oblastjo rdečih.

Dne 29. marca je bil general Franco gospodar celotne Španije.

Nacionalni zmagovalci so zajeli na tisoče in tisoče ujetnikov ter ogromne zaloge najmodernejših vojnih potrebščin. Prvo delo osvoboditeljev je bilo, da so oskrbeli izstradano prebivalstvo zasedenih pokrajin s prehrano in da so izpustili takoj vse politične jetnike. Osnovan je poseben odbor, ki bo zapisal izpovedi vseh od rdečih zaprtih ter mučenih Špancev.

S popolnim razsulom rdeče armade so se razbežali njeni poveljniki z vrhovnim generalom Miajom vred. Rdeča vojaška gospoda se je zatekla v francoski Maroko v severni Afriki. General Miaja je pri pristanku aeroplana izjavil zbranim časnika: »Vse je končano!«

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Pričetek pogajanj za sporazum s Hrvati. Zadnjo nedeljo dopoldne se je pripeljal iz Beograda v Zagreb ministrski predsednik in notranji minister g. Dragiša Cvetković. Na zagrebškem kolodvoru je bil sprejet in pozdravljen od podbana, armadnega poveljnika generala Jurišića in od številnih časnika. G. predsednik se je odpeljal v vilo na Rebru pri Gradčanih, kjer bo stanoval za čas svojega bivanja v Zagrebu. G. Cvetković je najprej obiskal predstavnika Hrvatov dr. Vl. Mačka na njegovem stanovanju na Prilazu. G. dr. Maček je vrnil predsedniku na cvetno nedeljo obisk. Prva posvetovanja za tolikanj

zaželjeni in 20 let pričakovani sporazum so začela 3. aprila predpoldne na Rebru.

V DRUGIH DRŽAVAH

Francija je podpisala z nami in Romunijo novo trgovinsko pogodbo. Francoska vlada je objavila sklep, da je stopila v veljavo nova trgovinska pogodba z Jugoslavijo in Romunijo. Od obeh držav bo kupila ogromne količine koruze in drugega živeža, od Romunije pa še četrtno vsega pridelka petroleja.

Odgovor francoskega ministrskega predsednika Mussoliniju. Zadnjič smo beležili v kratkem izvlečku Mussolinijev govor, v katerem je napovedal, da je uravnanje pri-

jateljstva med Italijo in Francijo označeno s tremi besedami: Tunis, Džibuti, Suez. Italija hoče, da se uredi vprašanje avtonomije italijanskega življa v francoski severno-afriški koloniji Tunis, da odstopijo Francozi svoje pristanišče Džibuti v francoski Somaliji kot pomorsko izhodišče v italijansko Abesinijo in da se prizna Italiji vplivna beseda na prevoz skozi Sueški prekop. Na v treh besedah označene italijanske zahteve je odgovoril francoski ministrski predsednik Edvard Daladier v posebnem po radiu prenašanem govoru, v katerem je še enkrat naglasil ponovno izrečeno stališče Francozov, da ne bo Francija nikdar odstopila pedi svoje zemlje in ne bo odnehala nikdar od nobene svoje pravice!

Volitev novega predsednika francoske republike. Francosko narodno predstavništvo se bo zbralo 5. aprila v Verseju pri Parizu na sejo, na kateri bo izvoljen petnajsti državni predsednik tretje francoske republike. Francoski predsednik ima manj oblasti nego predsednik Združenih držav Severne Amerike, a več kot angleški kralj. Glavne ter najvažnejše pravice predsednika Francije so: imenovanje ministrskega predsednika, kateri predloži predsedniku republike člane vlade v potrditev. Predsednik lahko sklepa s tujimi državami pogodbe, kar se tiče odstopa ozemlja, za kar pa rabi naknadno odobritev poslanske zbornice. Važno je tudi, da predsednik napove vojno. V rokah predsednika so pomiloščenja in razpust parlamenta. Predsednik potrdi s svojim podpisom razne pogodbe z drugimi državami in je pooblaščen za sklepanje tajnih pogodb, o katerih pa mora obvestiti poslansko zbornico in senat, v kolikor se nanašajo te pogodbe na koristi ter varnost države.

Anglija in Francija zajamčili Poljski meje. V minulem tednu je bilo veliko vznemirjenje radi svobodnega mesta Gdansk, katero je Poljski na razpolago kot edino pristanišče. Prodrle so v svet vesti, da hoče dobiti Nemčija nad Gdanskom vrhovno oblast. Nemčija bi naj zgradila dve avtomobilski cesti iz pruskega Pomorja skozi poljski hodnik v nemško vzhodno Prusijo. Poljska bi se naj priključila protikomunistični trozvezi: Nemčije, Italije in Japonske. Radi kratko opisanega ogrožanja mej Poljske je podal angleški ministrski predsednik Chamberlain 31. marca v spodnji zbornici izjavo, po kateri jamčita Anglija in Francija za poljske meje in ji bosta priskočili na pomoč z vsemi silami in z vso podporo, če bi prišlo do kakšnega nastopa, ki bi očitno ogrožal neodvisnost Poljske, in v katerem bi poljska vlada videla nevarnost ter bi ji njene življenjske koristi nalagale, da se temu upre s svojimi silami. Poljski zunanji minister Beck se je pripeljal 3. aprila v London, kjer so se natančno domenili o vojaški in obrambni pogodbi, ki bo Poljsko za bodoče varovala v svojih mejah. Beck se je na povratku iz Londona ustavil tudi v Parizu. Najnovejše stališče Anglije in Francije glede Poljske je hudo razljutilo nemškega kanclerja Hitlerja. Hitler je prisostvoval 1. aprila v Wilhelmshafnu slovesni spustitvi 35.000 ton obsegajoče vojne ladje »Tirpitz« v morje. V soboto se je pripeljal kancler v Hamburg, ki mu je priredil mogočen sprejem. V mestni hiši je govoril Hitler pred množico Hamburžanov. V svojem govoru je napadel ostro najnovejšo angleško po-

PROSVETNI DOM NA PREVALJAH — NARODNA ZADEVA!

litiko in njene poskuse po osamljenju Nemčije. Proti koncu govora je kancelar naglasil, da se je Nemčija oborožila in bo nadaljevala z oboroževanjem, ker želi živeti v miru z vsemi državami. Da resno misli, zato je proglasil letošnji narodno-socialistični kongres v Stuttgartu kot kongres miru.

Naloga nove vlade na Litvanskem. Kakor hitro je odstopila Litva Nemčiji Memel ali Klaipėdo, je podala njena vlada ostavko. Novo vlado je prvič po obstoju Litve sestavila vojaška osebnost. V novo vlado so bile poleg višjih častnikov sprejete opozicijske skupine. Vlada generala Jonesa Cerniusa je prevzela nalogo, da organizira enotno narodno fronto.

★

Slovenski kmetje, vsi na kmečki tabor v Celje!

Sporočamo vsem slovenskim kmečkim ljudem, da se bo letošnji kmečki tabor vršil v Celju, in sicer v nedeljo, 30. aprila, na praznik varstva sv. Jožefa. Tabor prireja Kmečka zveza.

Na kmečkem taboru bomo slovesno proslavili 90 letnico, odkar je bil naš kmečki stan osvobojen izpod graščinskega jarma, odkar ni več tlačan, temveč svoboden gospodar na svoji zemlji.

Na kmečkem taboru se bo pokazala naša kmečka zavednost ter moč in napredek naše stanovske organizacije.

Zaprosili smo za četrtinsko vožnjo in za posebne vlake, da omogočimo udeležbo na taboru čimvečjemu številu kmečkih ljudi. Vendar naj vsaj kmečki fantje pridejo na tabor v čimvečjem številu na kolesih, na vozovih in na konjih, da bodo nastopili z njimi v slavnostnem sprevodu!

Začnite povsod takoj z agitiranjem za udeležbo, z organiziranjem skupin kolesarjev, vozov itd. Zbirajte prijave udeležencev in jih pošljite čimprej KZ v Ljubljano.

Podrobnejši spored in navodila bodo še objavljena.

Novice

Nesreče

Redka nesreča. Ludovika Bratuša, 29 letnega posestniškega sina iz Lahoncev v župniji Sv. Tomaž pri Ormožu, je zbudil v noči oče radi tatov, kateri so se priklatili nad kure. Ludovik je segel v polsnu po samokres, kateri se mu je sprožil v roki in mu je krogla ranila levo oko. Poškodovani se je zatekel v mariborsko bolnišnico.

Eksplodizija smodnika povzročila 10.000 din škode. V Slivnici pri Celju je hranil trgovec Emanuel Grasseli v skladišču v omari 5 kg smodnika, katerega je potreboval za razstreljevanje kamenja. V bližini omenjene omare je bilo razstresenega nekaj žvepla ter smodnika. Vajenca, ki sta bila v skladišču, sta vžgala raztrošeno žveplo ter smodnik in sta povzročila eksplozijo smodnika v omari. Pri eksploziji, ki je povzročila Grasseliju 10.000 din škode, je dobil 16 letni vajenec Lenarčič precej hude opekline na desni strani obraza in desni roki.

Huda nesreča desetletnega fanteka. Desetletni Joško Kocmut, sin banovinskega cestarja pri Sv. Jurju ob Ščavnici, si je pri padcu v gozdu na korenini iztaknil levo oko. Fantek se zdravi v mariborski bolnišnici.

Skrivnostna smrt neznanca pojasnjena. Zadnjič smo poročali, da je bil najden v župniji Kamnica pri Mariboru v Jelovcu v potoku neznan moški mrtev. Gre za 46 letnega Matija Zimiča iz Limbuša, ki je do nedavnega vršil službo banovinskega cestarja pri Sv. Kungoti. Ker je bil odpuščen kot cestar, je dobil delo pri gradnji ceste Šober—Sv. Križ. Pred smrtno nesrečo je pil s svojim sinom in sodelavcem Mastnakom v šobrovi krčmi. Pozno zvečer se je vračal močno vinjen ob potoku proti Bresternici. Enkrat ga je med potjo sin rešil iz vode. Matija Zimič se je v pijanski trmoglavosti vlegel ob cesti in ni hotel naprej v spremstvu. Sin in Mastnak sta ga pustila, kjer je bil. Drugo jutro so ga našli mrtvega v potoku in s štirimi ranami na

glavi. Zimič je smrtno ponesrečil pri padcu s ceste v potok.

Žrtev neprevidnega ravnanja z dinamično patrono. Franc Prah, 15 letni sin malega posestnika v Kamni gorici pri Kostrivnici, je staknil nekje dinamično patrono, katere se je lotil kar s sekiro. Patrona je eksplodirala in raznesla neprevidnežu levo nogo. Prah se zdravi v celjski bolnišnici.

★

RAZNE POŽARNE NESREČE

V Prepolah na Dravskem polju v občini Rače se je pojavil rdeči petelin na strehi hiše posestnika Jožefa Gojčiča. Ogenj je preskočil tudi na Gojčičevo gospodarsko poslopje in na gospodarsko poslopje posestnika Antona Frica, na domačijo Antona Peska in na gospodarsko poslopje njegovega sosesa Ivana Kirbiša. Skupna škoda po tem velikem požaru znaša 150.000 din. Najbolj prizadet je Gojčič, kateremu je zgorelo pohištvo, katerega so znosili reševalci na dvorišče, in 5000 izposojenih dinarjev, katere je imel pripravljene v omari za doto svakinji. — Sredi noči je izbruhnil požar pri posestniku Lovrencu Ogrincu v Skrbli pri Slovenji vasi pri Ptuj. Do tal je zgorelo gospodarsko in stanovanjsko poslopje. Pri požaru se je opeknel gospodarjev brat, ki je prenočeval

